

Τίτλος:	Δημιουργώντας πολυμεσικό εκπαιδευτικό λογισμικό για το μάθημα της γλώσσας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση
Συγγραφέας –είς:	Μαρία Δημάση, Εφόπουλος Βασίλης
Λέξεις κλειδιά:	Εκπαιδευτικό λογισμικό, Γλωσσική διδασκαλία, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία περιλαμβάνει τις αρχές και τις δομές με βάση τις οποίες θα αναπτυχθεί το εκπαιδευτικό λογισμικό για τη γλώσσα των τεσσάρων πρώτων τάξεων του δημοτικού. Το εν λόγω έργο έχει ανατεθεί μετά από ανοιχτό διαγωνισμό από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στην εταιρεία Tessera Multimedia A.E. στην οποία την ομάδα ανάπτυξης οι συγγραφείς συμμετέχουν ενεργά.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε μαθητές/τριες των τεσσάρων πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου ευαγγελίζεται την επικοινωνιακή προσέγγιση σε επίπεδο προθέσεων και στοχοθεσίας(1). Η κριτική αντιμετώπιση του Προγράμματος Σπουδών εντοπίζει στο κείμενο για τη γλωσσική διδασκαλία ανακολουθία στη σκοποθεσία για την προσχολική ηλικία και την Α/βάθμια εκπαίδευση, απουσία ουσιαστικών τροποποιήσεων σε σχέση με το προηγούμενο πρόγραμμα, ατομικιστική και ωφελμιστική αντίληψη που καθορίζει σκοπούς και στόχους της γλωσσικής διδασκαλίας και πολλά άλλα (2). Παρόλα αυτά το Πρόγραμμα Σπουδών και το Δ.Ε.Π.Π.Σ. (3) επικεντρώνουν τους διδακτικούς στόχους σε άξονες οι οποίοι θέτουν στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας το παιδί, το οποίο πρέπει να καταστεί αποτελεσματικός χειριστής και χρήστης της ελληνικής γλώσσας σε επίπεδο προφορικού και γραπτού λόγου ανάλογα με την κατάσταση επικοινωνίας.

Έρευνες, επιστημονικές εισηγήσεις και απόψεις των εκπαιδευτικών συγκλίνουν προς την άποψη ότι με την ολοκλήρωση της φοίτησης στην Α/βάθμια εκπαίδευση οι στόχοι που προαναφέρθηκαν παραμένουν, για μεγάλο ποσοστό του μαθητικού δυναμικού, στο χώρο των προθέσεων και των ευχολογίων. Το Πρόγραμμα Σπουδών και το Δ.Ε.Π.Π.Σ. δε συνοδεύτηκαν από τη συγγραφή σύγχρονων διδακτικών εγχειριδίων, μέχρι σήμερα, με αποτέλεσμα να επιχειρείται ικανοποίηση στόχων με σημείο αναφοράς τα σύγχρονα δεδομένα για τη γλωσσική διδασκαλία με παρωχημένο μεθοδολογικά και ως προς το περιεχόμενο διδακτικό υλικό. Το πρόβλημα επιτείνεται, αν αναλογισθεί κάποιος και το γεγονός της πολυπολιτισμικότητας και άρα της πολυγλωσσίας της πλειοψηφίας, αν όχι του συνόλου, των τάξεων στα ελληνικά δημοτικά σχολεία. (4) Η ελληνική διδάσκεται ως μητρική και σε παιδιά για τα οποία, στην καλύτερη περίπτωση, αποτελεί δεύτερη γλώσσα στο επίπεδο της χρήσης της για επικοινωνιακούς σκοπούς στην οικογένεια και τη μικροκοινωνία. Η έλλειψη γλωσσικών εμπειριών της ελληνικής γλώσσας καθιστά εμφανές το ανέφικτο της ικανοποίησης βασικών στόχων της γλωσσικής διδασκαλίας από την αρχή της φοίτησης στο δημοτικό σχολείο. (5) Σχολική αποτυχία και κοινωνικός αποκλεισμός είναι δύο πολύ πιθανά σενάρια για την εξέλιξη των μαθητικών επιδόσεων για παλινοστούντες, νεοπρόσφυγες, αλλοδαπούς αλλά και μαθητές/τριες με διαφορετικούς/προσωπικούς ρυθμούς μάθησης.

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Σήμερα, ίσως περισσότερο από ποτέ άλλοτε, είναι αποδεκτό ότι η χρησιμοποίηση εναλλακτικών πηγών πληροφόρησης έχει καταλυτική επίδραση στην πιο αποτελεσματική κατάκτηση της γνώσης. Με το σύγχρονο διερευνητικό και διαδραστικό εκπαιδευτικό λογισμικό πετυχαίνουμε την ενεργητική συμμετοχή του/της μαθητή/τριας σε μια αλληλεπιδραστική διαδικασία μάθησης. Στη διαδικασία αυτή δεν ποινικοποιείται η εσφαλμένη χρήση και το ενδεχόμενο λάθος αλλά αντίθετα καλλιεργείται η διερεύνηση, ο πειραματισμός, η αναζήτηση γνώσης.

Ειδικότερα για το μάθημα της Γλώσσας του Δημοτικού, πέραν της προφανούς ανάγκης για την ικανοποίηση των στόχων του ΔΕΠΠΣ και του ΑΠΣ, ήταν επιθυμητό, κατά το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το λογισμικό να περιέχει εικόνα, ήχο και να επιτρέπει αναδραστική δραστηριότητα στο/στη μαθητή/τρια και στο δάσκαλο. Οι περιεχόμενες δραστηριότητες θα έπρεπε να έχουν παιγνιώδη μορφή και να μην υλοποιούνται με συμβατικά μέσα (βιβλία, τετράδια κ.τ.λ.).

Η όλη προσπάθεια βασίστηκε στην άποψη ότι η δημιουργία εκπαιδευτικών λογισμικών για την υποστήριξη της γλωσσικής διδασκαλίας μπορεί να στηρίζει την κατάκτηση της γλώσσας σε επίπεδο φωνολογίας, μορφολογίας, σημασιολογίας και σύνταξης και παράλληλα να διδάξει αξίες εγκεντρισμένες στις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Μπορεί να πετύχει τη διασύνδεση λέξεων, προτάσεων, κειμένων (εκφωνημάτων) (6) με εικόνα και ήχο, τη μετατόπιση του κέντρου βάρους από τη διδασκαλία του γραπτού λόγου και στην κατάκτηση του προφορικού, να δημιουργήσει συνθήκες προσομοίωσης για καταστάσεις-περιστάσεις επικοινωνίας, να εξατομικεύσει τη γλωσσική διδασκαλία, να επιτρέψει την ουσιαστική διατύπωση στόχων γλωσσικής διδασκαλίας με διεπιστημονική, διαθεματική οπτική. Η καλλιέργεια όλων των γλωσσικών δεξιοτήτων: ακρόασης, ανάγνωσης, γραφής (η ομιλία καλύπτεται με τις δραστηριότητες ουσιαστικά δημιουργικών διαδικασιών έκφρασης) μπορεί να υποστηριχθεί με δραστηριότητες παιδοκεντρικές και με στόχο την επικοινωνιακή προσέγγιση της γλωσσικής διδασκαλίας.

Με σημείο αναφοράς όσα προαναφέρθηκαν, στα λογισμικά για τη γλωσσική διδασκαλία στις τάξεις Α'-Β'-Γ'-Δ' που δημιουργούνται, η ύλη και η δομή τους είναι ανάλογη με το βαθμό γνώσης της ελληνικής γλώσσας. Μαθητές/τριες θα έχουν την ευκαιρία να καλύψουν τα γνωστικά τους κενά σε επίπεδο λεξιλογίου, προφοράς, κίνησης στον παραδειγματικό και το συνταγματικό άξονα της ελληνικής γλώσσας, κίνησης στον άξονα του χώρου και του χρόνου ως αναγνώστες/τριες και ως συγγραφείς-δημιουργοί. Θα υπάρχει η δυνατότητα επιλογής της ύλης ανάλογα με τις ατομικές δυσκολίες και αυτοδιόρθωσης-αυτοαξιολόγησης. Οι γλωσσικές ασκήσεις θα στοχεύουν στην καλλιέργεια όλων των γλωσσικών δεξιοτήτων και ως προς το περιεχόμενο θα αφορούν θεματικές ανάλογες με τις ικανότητες, τα ενδιαφέροντα και τις γνώσεις των παιδιών.

Πιο συγκεκριμένα:

Α. Για τις τάξεις Α'-Β' (και για παιδιά που βρίσκονται σε αντίστοιχο επίπεδο όσον αφορά τη γνώση της ελληνικής γλώσσας)!

Οι σύγχρονες απόψεις για τη διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης και γραφής

υποστηρίζουν την αξία του αναδυόμενου γραμματισμού, ο οποίος με τη σειρά του βρίσκεται σε συνάρτηση με ένα περιβάλλον κορεσμένο από:

-Ενήλικες που χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους ζωή συχνά το γραπτό λόγο.

-Από αντικείμενα-γραπτά στοιχεία ποικίλων μορφών και χρήσεων.

-Από δημιουργικές παιδαγωγικές παρεμβάσεις. Είναι προφανές ότι αυτό δε συμβαίνει για σημαντικό αριθμό παιδιών της Α΄τάξης στα ελληνικά δημοτικά σχολεία.

Το εκπαιδευτικό λογισμικό στις τρεις πρώτες ενότητες υποστηρίζει την ικανοποίηση στόχων που αφορούν τη διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης και γραφής. Για την υποστήριξη της διδασκαλίας των γραμμάτων-φθόγγων της ελληνικής γλώσσας βασίζεται μεθοδολογικά στα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα για τη διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης και γραφής. Χρησιμοποιήθηκαν κατ' επιλογή στοιχεία πολλών μεθόδων, δημιουργώντας ουσιαστικά μια νέα, αποτελεσματική για την περίπτωση, μέθοδο διδασκαλίας. Βασική αρχή στην οποία στηρίχτηκαν οι επιλογές είναι η αποδοχή της επιστημονικής άποψης που προτείνει τη σταθερή φωνημική διδασκαλία, εμπλουτισμένη με πλούσιες αναγνωστικές και γραφικές εμπειρίες. (7) Σε ποιήματα με πρωταγωνιστικό πρόσωπο τη μαγική γραμμή που έχει το μοναδικό χάρισμα να μεταμορφώνεται σε ό,τι αγγίζει και να αποκτά ταιριαστή φωνή, τα παιδιά συναντούν το γράμμα και το φθόγγο σε μια συστηματική διδασκαλία της σχέσης ήχου- γραπτού συμβόλου, ήχου- λέξης. Το χρησιμοποιούμενο λεξιλόγιο, η ποσότητα και η ποιότητα των πληροφοριών, η συναισθηματική φόρτιση, η καταγραφή δράσεων βρίσκονται σε άμεση συνάρτηση με τους στόχους της διδασκαλίας της πρώτης ανάγνωσης και γραφής, αλλά και με τις δυσκολίες της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε μαθητές/τριες για τους/τις οποίους/ες δεν είναι η μητρική γλώσσα. Η φιλοσοφία του λογισμικού άλλωστε βασίζεται στην άποψη ότι αποτελεί υλικό εμπέδωσης σε επίπεδο συλλογικής και εξατομικευμένης μαθησιακής διαδικασίας. Στη συνέχεια υπάρχει για κάθε γράμμα ένας σταθερός κορμός δραστηριοτήτων παρουσίασης γράμματος-φθόγγου, αναγνώρισής τους και χρήσης τους για την απόκτηση γλωσσικών εμπειριών σε επίπεδο δεξιοτήτων ακρόασης, ανάγνωσης και γραφής. Δίψηφα φωνήεντα, συνδυασμοί, δίψηφα σύμφωνα προσεγγίζονται με την ίδια φιλοσοφία. Η θεωρία του «σχήματος» βασίζει, προϊόντος του χρόνου, τη γλωσσική διδασκαλία και στη δομή κειμένων με επίκεντρο των διδακτικών στόχων τη δράση των «προσώπων». (8) Το παιδί ακούει και ταυτόχρονα βλέπει το κείμενο με την υποστήριξη της οπτικοποιημένης δράσης των ηρώων. Ανάλογα με την επιλογή του χρόνου για τη χρήση του υλικού η βαρύτητα θα αφορά την ακρόαση ή την ανάγνωση. Η διαδοχική εμφάνιση των επιμέρους δράσεων του κειμένου συμβάλει στην κατανόηση των στοιχείων δομής αφηγηματικών κειμένων και γραμματικών ιστοριών (9) και στη διαισθητική προσέγγιση του χωρο-χρόνου στον αφηγηματικό λόγο.

Η διαθεματικότητα και η δημιουργία περιβάλλοντος «προσομοίωσης» περιστάσεων επικοινωνίας υπαγόρευαν τις επιλογές στις προαναφερθείσες ενότητες, αλλά και στις δύο τελευταίες: «Οι τέσσερις εποχές» για την εμπέδωση και τον εμπλουτισμό του βασικού μηχανισμού της γλώσσας και «Εργαστήρι του/της εκπαιδευτικού». Η εξοικείωση με διάφορα κειμενικά είδη, η αποτελεσματική ανάγνωση, η δημιουργική έκφραση και η προσαρμογή των δραστηριοτήτων του λογισμικού στις ιδιαίτερες απαιτήσεις κάθε τάξης διευρύνουν την τράπεζα των

διδασκικών στόχων. Διαθεματικότητα και αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης διαπνέουν τις αρχές της πρότασης.

Β. Για τις τάξεις Γ'-Δ' (και για παιδιά που βρίσκονται σε αντίστοιχο επίπεδο όσον αφορά τη γνώση της ελληνικής γλώσσας).

Με δεδομένο ότι σημαντικός αριθμός των παιδιών της μαθητικής κοινότητας στην Α/βάθμια εκπαίδευση δε χρησιμοποιεί κυρίως την ελληνική γλώσσα σε επίπεδο οικογένειας και στενού κοινωνικού περιβάλλοντος, προκύπτει επιτακτική η ανάγκη δημιουργίας ή υποστήριξης των προϋποθέσεων για μια ουσιαστική και αποτελεσματική γνώση-κατάκτηση της ελληνικής γλώσσας. Το υπάρχον διδακτικό υλικό δε συνιστά σημαντική προσπάθεια βελτίωσης της κατάστασης. Το εκπαιδευτικό λογισμικό για τα παιδιά αυτών των τάξεων ή όσα βρίσκονται σε ανάλογο επίπεδο γνώσης της ελληνικής γλώσσας θα έχει τη δομή «πακέτων» ευέλικτου διδακτικού υλικού. Θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες παιδιών και τάξεων σε μια προσπάθεια εξειδίκευσης των στόχων και εξατομίκευσης της διδασκαλίας. Επίσης θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως υποστηρικτικό υλικό για την ενισχυτική διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και σε αλλοδαπούς, παλιννοστούντες και νεοπρόσφυγες που φοιτούν στα δημοτικά σχολεία. Η δυνατότητα ελεύθερης επιλογής ως προς τη σειρά της προσέγγισης θεματικών και δραστηριοτήτων επιτρέπει την προσαρμογή της στοχοθεσίας στην ιδιαιτερότητα κάθε σχολικής μονάδας και τάξης και την εξατομικευμένη ενισχυτική διδασκαλία κειμενικών ειδών και ασκήσεων γραμματικής, σύνταξης και έκφρασης.

Η ενεργοποίηση μηχανισμών ακουστικής και απαντητικής ικανότητας, η αποτελεσματική ακρόαση, η αναγνώριση και η ερμηνεία διαθέσεων, προθέσεων και συναισθημάτων σε επίπεδο ανάγνωσης και ακρόασης, η περιγραφή και η αφήγηση γεγονότων, η ανάλυση, η αξιολόγηση και η χρήση πληροφοριών, η κατανόηση του περιεχομένου κάθε κειμενικού είδους και η δυνατότητα σύνταξής τους, η αναγνώριση του επιπέδου του ύφους για κάθε κείμενο και η διαμόρφωση κριτηρίων επιλογής κειμένων για ανάγνωση, η προσαρμογή λεξιλογίου, ύφους κατά περίσταση επικοινωνίας αποτελούν βασικούς στόχους στην επιλογή των θεματικών και τη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού. Η δομή της πρότασης, της παραγράφου, του κειμένου, η εσωτερίκευση πτωτικών κλιτικών σχημάτων, ουσιαστικών, επιθέτων, ρημάτων και αντωνυμιών επιχειρείται με ασκήσεις, οι οποίες στηρίζονται στην επικοινωνιακή μέθοδο για τη γλωσσική διδασκαλία. Μια πιο συστηματική προσέγγιση, χωρίς τη χρήση μεταγλώσσας και την «επισημότητα» μιας σοβαροφανούς γραμματικής, αλλά με τρόπο παιγνιώδη και ανακαλυπτικά αποκαλυπτικό διδάσκει την κλίση των βασικών ομάδων ουσιαστικών, επιθέτων και ρημάτων με ασκήσεις που βασίζονται στη λειτουργία των μορφημάτων. (10) Η όλη διαδικασία υποστηρίζεται, κυρίως με στόχο την εξοικείωση των παιδιών στη χρήση τους, από μια εγκυκλοπαίδεια και ένα λεξικό σχετικό με τα περιεχόμενα των χρησιμοποιούμενων κειμένων.

Οι ενότητες που αποτελούν το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού λογισμικού είναι:

- ο Γνωρίζοντας τη χώρα μας

- Η εργασία
- Αθλητισμός-Παιχνίδια του κόσμου
- Η ιστορία της γραφής
- Το εργαστήρι μου
- Ασκήσεις

Όπως προαναφέρθηκε και όπως γίνεται αντιληπτό από την επιλογή των θεματικών ενοτήτων, αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης υποστήριξαν τη επιλογή θεμάτων, κειμένων και διδακτικών δραστηριοτήτων με σημείο αναφοράς τις σκέψεις:

α. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση στο χώρο της αγωγής επικεντρώνεται σε τέσσερις άξονες:

-στη διαμόρφωση θετικών αντιλήψεων για τις διαφορές μεταξύ των πολιτισμών

-στην αλληλεγγύη

-στο σεβασμό, ως ισότιμων, των άλλων πολιτισμών

-στην αγωγή στην ειρήνη. (11)

Έτσι στο λογισμικό επιδιώκεται να υποστηριχτεί η παρουσίαση του ελληνικού πολιτισμού, του πολιτισμού της χώρας υποδοχής για σημαντικό τμήμα του μαθητικού δυναμικού της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης μέσα από δραστηριότητες που στη στοχοθεσία τους περιλαμβάνουν στόχους πολιτισμικούς και αξιακούς και σε ένα πλαίσιο γενικότερης διαθεματικής θεώρησής της: λαϊκός πολιτισμός, γεωγραφία, ιστορία, περιβαλλοντική εκπαίδευση, μαθηματικά, αισθητική αγωγή προσεγγίζονται και προσφέρουν τη δυνατότητα να ικανοποιηθούν οι στόχοι της γλωσσικής διδασκαλίας.

β. Σε ικανοποιητικό βαθμό ανάμεσα στα κείμενα που επιστρατεύτηκαν στο λογισμικό υπάρχουν λογοτεχνικά κείμενα. Η δυνατότητα της λογοτεχνίας να υποστηρίξει την ικανοποίηση των στόχων της γλωσσικής διδασκαλίας αλλά και αξιακούς στόχους υπαγόρευσε τη συγκεκριμένη επιλογή, αφού: Η λογοτεχνία συμβάλλει στην ικανοποίηση στόχων της γενικής και της γλωσσικής παιδείας και στη διδασκαλία των αξιών. Με τη μετατόπιση του κέντρου της αναγνωστικής διαδικασίας από το έργο και το συγγραφέα στον αναγνώστη, κάθε λογοτεχνικό έργο λειτουργεί σε τρία επίπεδα: **γνωστικό, συγκινησιακό, παρωθητικό**. Το παιδί- αναγνώστης **μαθαίνει** από το έργο- πηγή άντλησης πληροφοριών για τους άλλους πολιτισμούς, **συγκινείται**- νιώθει συμπάθεια ή αντιπάθεια-, **ταυτίζεται ή διαφοροποιείται** με τους ήρωες. Η επιλογή κειμένων παιδικής λογοτεχνίας με γνώμονα τις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης θα επιτρέψει σε μαθητές/τριες να έρθουν σε επαφή και να γνωρίσουν στοιχεία της καθημερινής ζωής, ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των κοινοτήτων που ζουν στην Ελλάδα. (12)

Ενδεικτικά θα αναφερθούμε στην ενότητα: ***Γνωρίζοντας τη χώρα μας.***

Δόμηση, αποδόμηση προτάσεων, κλίση των μερών του λόγου, επαφή-κατανόηση- σύνταξη κειμένων αναφορικών και κατευθυντικών, επαφή με τη λογοτεχνία και την

τέχνη, την παράδοση και τα μνημεία θα αποτελέσουν το υλικό. Η γλώσσα θα διδαχθεί διαθεματικά. **Γεωγραφία, λαϊκός πολιτισμός, μουσική, μουσειακή εκπαίδευση** είναι μερικοί από τους γνωστικούς τομείς για τη διατύπωση των γνωστικών, συναισθηματικών, ψυχοκινητικών και πρακτικών στόχων.

Με στόχο μια περιήγηση στην Ελλάδα μέσα από κείμενα, εικόνες και δημιουργικές δραστηριότητες το σενάριο βασίζεται στον πρωταγωνιστικό ρόλο μιας ομάδας παιδιών που γνωρίζονται, συστήνονται και αποφασίζουν να περιηγηθούν στη χώρα τους. Να τη γνωρίσουν και ταυτόχρονα να τη συστήσουν μέσα από τις εμπειρίες που αποκτούν σε όλους/ες τους/τις συμμαθητες/τριες που ζουν σ' αυτήν ανεξάρτητα από τις πολιτισμικές διαφορές που προσδιορίζουν την ιδιαίτερη ταυτότητα του/της καθενός/μιάς. Το χτες και το σήμερα, παρουσιάζονται έτσι που να στηρίζουν την ικανοποίηση στόχων διαθεματικών και φυσικά με γνώμονα και κύρια επιδίωξη τη διδασκαλία και την κατάρκτηση της ελληνικής γλώσσας.

ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Οι βασικές αρχές που υιοθετήσαμε στην ανάπτυξη του λογισμικού, συμβαδίζουν με τις προδιαγραφές που όρισε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (13). Αυτές επιγραμματικά είναι:

1. Πολυεπίπεδη αλληλεπίδραση, ώστε να μη αρκείται ο/η μαθητής/τρια στην απλή πλοήγηση στο λογισμικό και να μη γίνεται παθητικός δέκτης της πληροφορίας αλλά να μαθαίνει μέσα από την ενεργοποίηση του με τις δραστηριότητες του λογισμικού
2. Προσωπική διαδρομή: Ο/Η μαθητής/τρια μπορεί να δημιουργεί την προσωπική του εκπαιδευτική διαδρομή και να εμβαθύνει σε ορισμένα θέματα σύμφωνα με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά του, τις ανάγκες του, το επίπεδο των γνώσεων ή των δεξιοτήτων του ή ακόμη και την περιέργειά του.
3. Κατανοητά μηνύματα που καθοδηγούν ανά πάσα στιγμή το μαθητή.
4. Ποιοτική και όχι ποσοτική χρήση πολυμεσικού υλικού (animation, γραφικών, ήχων) με ιδιαίτερη προσοχή στην αισθητική αρτιότητα του προϊόντος.
5. Λειτουργικότητα, Υποστήριξη και Συμβατότητα: Το λογισμικό θα πρέπει να είναι φιλικό και εύκολο να χρησιμοποιηθεί από τους/τις μαθητές/τριες χωρίς να απαιτείται ιδιαίτερη προσπάθεια και χρόνος για την εκμάθησή του, να μη περιέχει λάθη, να είναι σταθερό, να είναι εκτελέσιμο και συμβατό με τα συστήματα των ηλεκτρονικών υπολογιστών τόσο των παλαιών όσο και των νέων εργαστηρίων των ελληνικών σχολείων.

Εικόνα 1. Δείγμα οθόνης του λογισμικού Γλώσσα Γ'-Δ' Δημοτικού

Στο εκπαιδευτικό λογισμικό της Γλώσσας το διδακτικό υλικό είναι οργανωμένο και δομημένο σε ενότητες, μέσα από τις οποίες σταδιακά προσεγγίζονται και επιτυγχάνονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι. Η σχεδίαση του λογισμικού είναι σπονδυλωτή. Το κάθε τμήμα υλοποιεί μια συγκεκριμένη εκπαιδευτική ενότητα και ο εκπαιδευόμενος μπορεί να προχωρά με ευκολία. Υπάρχουν κατανοητά μηνύματα για τη μετάβαση από ενότητα σε ενότητα. Παρέχονται πληροφορίες που καθοδηγούν το/τη μαθητή/τρια στη διαδρομή του μέσα στο λογισμικό και είναι ανάλογη των ενεργειών που ο/η μαθητής/τρια εκτελεί. Υπάρχει σύστημα άμεσης βοήθειας, μενού πλοήγησης, όπως επίσης εφαρμογή λεξικού όρων και εγκυκλοπαίδεια. Το λογισμικό παρέχει δυνατότητα αποθήκευσης των αποτελεσμάτων των ασκήσεων που εκπονεί ο/η μαθητής/τρια και παρέχει δυνατότητα εκτύπωσης οθονών, γραφικών, κειμένων και ασκήσεων.

Στον τομέα της αισθητικής, το επίπεδο σχεδίασης είναι υψηλής ποιότητας και σύμφωνο με την ηλικία των μαθητών/τριών. Το λογισμικό διαθέτει καλαίσθητο περιβάλλον εργασίας, αρμονικά σχεδιασμένο και προσανατολισμένο στις ηλικίες των παιδιών που θα το χρησιμοποιούν. Έχει υιοθετηθεί η χρήση κινούμενων σχεδίων (cartoons) με έντονα χρώματα, που κάνουν το λογισμικό ελκυστικό για τους/τις μικρούς/ές μαθητές/τριες. Η παρουσίαση των δραστηριοτήτων γίνεται με ποικιλία σχεδίων και χρωμάτων με αρμονικό και ομοιόμορφο τρόπο ώστε να δίνεται η αίσθηση ότι ανήκουν σε ένα ενιαίο σύνολο. Δίνεται έμφαση σε σημαντικά σημεία με χρήση χρώματος, ήχου και κινούμενου σχεδίου.

Εικόνα 2. Δείγμα οθόνης του λογισμικού Γλώσσα Α'-Β' Δημοτικού

Για τη δημιουργία του λογισμικού χρησιμοποιήθηκαν σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία, όπως το Macromedia Flash και το Macromedia Director. Έτσι το λογισμικό μπορεί να λειτουργεί από το διαδίκτυο (Internet) ή από Intranet, σε όλα τα λειτουργικά συστήματα που διαθέτουν φυλλομετρητή. Επίσης δίνεται η δυνατότητα να είναι προσβάσιμο από CD-ROM, σε υπολογιστές που διαθέτουν λειτουργικό Windows 98/Me/NT/2000/XP.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Φ.Ε.Κ. 93/10-2-1999,
2. Γρόλλιος Γ.: Το νέο πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της γλώσσας στο Δημοτικό Σχολείο, Εκπαιδευτική Κοινότητα, 51/1999
- Δημάση Μ.: Η Διδασκαλία των πεζών και των ποιητικών κειμένων στο Δημοτικό Σχολείο, Ελληνικά Γράμματα, 2001, 14-16
3. Φ.Ε.Κ τεύχος Β', 303/13-03-03
4. Η βιβλιογραφία είναι εκτενής και σημαντική. Ενδεικτικά αναφέρουμε:
- Δαμανάκης Μ.: Η εκπαίδευση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών στην

Ελλάδα. Διαπολιτισμική προσέγγιση. Gutenberg, 1997

-Δημάση Μ.: Πιλοτικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο: χώρος εφαρμογής προγραμμάτων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης., Πανεπιστήμιο Πατρών, Π.Τ.Δ.Ε., Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης,: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: «Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα», Τόμος IV, 2002

-MARCOU G.: Intercultural education in multicultural Greece, European Journal of Intercultural Studies, vol. 4, no. 3

-Νικολάου Γ.: Ένταξη και εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών στο Δημοτικό Σχολείο, Ελληνικά Γράμματα, 2000

5. Δημάση Μ.: Η διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης και γραφής. Η περίπτωση των παρευξείνιων χωρών, Κυριακίδης, 2002, 20 κ.ε.

-της ίδιας: παιδαγωγική υποστήριξη του εκπαιδευτικού λογισμικού για τη γλωσσική διδασκαλία στην Α΄ και Β΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου, 2005

6. Δημάση Μ.: Η διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης και γραφής. Η περίπτωση των παρευξείνιων χωρών, Κυριακίδης, 2002, 20 κ.ε.

-Hiller S.-Rooney E.-Vaughan R.-Eckert M.-Laver J.-Jack M.: An automated system for computer-aided pronunciation learning. Computer Assisted Language Learning, 7(1), 1994

-Κωστούλη Τρ.-Χατζηδάκη Ασπ.: Νεοελληνική Γλώσσα: Κοινωνιογλωσσική ανάλυση, ΠΤΔΕ_ΑΠΘ, 1998

-Μούσιου-Μυλωνά Ό.: Γλωσσοπαιδαγωγική και διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης και γραφής, Σταμούλης, 2004

7. -Anderson R.-Hiebert E.-Scott J.-Wilkinson I.: Πώς να δημιουργήσουμε ένα Έθνος από αναγνώστες, μτφρ. Αρχοντίδου Α., Μπίμπου Ι., Παπαδημητρίου Φ., Βοσνιάδου Σ., Gutenberg, 1994

-DiegmueLLer K.: The best of both worlds. Education Week on the Web (Online).Available: <http://www.edweek.org/ew/vol-15/26 read.h15>, 1996

8. Γαργαλιάνος Στ.-Δημάση Μ.:Η θεωρία του σχήματος και το μοντέλο του Greimas στη διδασκαλία και την κατανόηση των παραμυθιών από μαθητές προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Πανεπιστήμιο Πατρών, Π.Τ.Δ.Ε., Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: «Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα», 2004

9. Dimino, J., Gersten, R., Carnine, D., and Blake, G. (1990). Story grammar: An approach for promoting at - risk secondary students comprehension of literature. *Elementary School Journal*, 91, 19-22.

-Ζαφείρη Μ.: Οι απόψεις εκπαιδευτικών και γονέων:

α. Για τη διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης και γραφής όσον αφορά την ελληνική ως μητρική γλώσσα

β. Για τη διδασκαλία της αγγλικής ως ξένης γλώσσας στο δημοτικό σχολείο. Διδακτορική Διατριβή. 2005

10. Μούσιου, ό.π. σ. 34-36

11. Κανακίδου Ε.- Παπαγιάννη Β.: Διαπολιτισμική Αγωγή, Ελληνικά Γράμματα, 1998, 45

12. Μούσιου Ο.: Η συμβολή της λογοτεχνίας στη διαμόρφωση διαπολιτισμικής συνείδησης, ΜΑΚΕΔΟΝ, τ. 9

-Perrot J.-Bruno P.: La littérature de jeunesse au croisement des cultures, CRDP ACADÉMIE DE GRÉTEIL, 1995

13. Γενικές προδιαγραφές και κριτήρια αξιολόγησης εκπαιδευτικού υλικού, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.